

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ**

**ПРАВИЛНИК
О ТЕХНИЧКИМ МЈЕРАМА И НАЧИНУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРА
СТРУЧНЕ И ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ И ЧУВАЊА
МУЗЕЈСКЕ ГРАЂЕ**

Бања Лука, април 2023. године

На основу члана 16. став 6. Закона о музејској дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 112/21) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22 и 132/22), министар просвјете и културе, 4. априла 2023. године, доноси

ПРАВИЛНИК О ТЕХНИЧКИМ МЈЕРАМА И НАЧИНУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРА СТРУЧНЕ И ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ И ЧУВАЊА МУЗЕЈСКЕ ГРАЂЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови у вези са техничким мјерама и начином спровођења мјера стручне и техничке заштите и чувања музејске грађе.

Члан 2.

(1) Музејска установа је дужна да спроводи стручне и техничке мјере заштите и чувања музејске грађе.

(2) Заштита и чување музејске грађе је поступак који има за циљем да се заустави или успори пропадање и физичко оштећење музејске грађе и музејске документације.

(3) Мјере заштите и чувања музејске грађе подразумијевају превентивну заштиту, чување, конзервацију и рестаурацију, документацију, дигитализацију и ревизију музејске грађе.

(4) Заштита музејске грађе и музејске документације обавезно се спроводи у просторијама за пријем грађе, изложбеним просторима, радионицама, атељеима, лабораторијама и музејским депоима, у складу са законом.

Члан 3.

(1) Музејска установа дужна је да спроводи превентивну заштиту музејске грађе.

(2) Превентивна заштита унутар музејских установа је саставни дио заштите и обухвата осигурање примјерених микроклиматских услова, свјетлосних услова, превенцију дјеловања штетних материја и остале превентивне поступке.

(3) Превентивна заштита музејске грађе и музејске документације обезбјеђује се у простору за чување и излагање, радионицама, библиотеци, архиви и у транспорту.

(4) Музејска установа је дужна да изради план превентивне заштите спасавања музејске грађе од изузетног значаја у ванредним ситуацијама, у складу са законом.

Члан 4.

(1) Музејска установа у складу са законом, подзаконским актима и другим прописима обезбјеђује стални физички и технички надзор и чување музејске грађе која се налази у музејима.

(2) Музејска грађа, као и простор у којем се чува, могу се осигурати од свих ризика у складу са одлуком оснивача.

Члан 5.

(1) Музејски простор се према намјени дијели на: простор за пријем музејске грађе, депо за музејску грађу, депо за музејску документацију, изложбене просторе, конзерваторске радионице и ателее, лабораторија, библиотека са читаоницом, канцеларије за стручно и техничко особље и администрацију.

(2) Музејски простор служи за смјештај, чување, превентивну заштиту, конзервацију и рестаурацију, излагање музејске грађе, чување документације и подразумијева се да су обезбијеђени посебно издвојени простори.

(3) Простор из става 1. овог члана саграђен је од чврстог материјала и није подложен оштећењима од трусних утицаја, продирања подземних и површинских вода, утицају буке и других физичких дејстава који би могли оштетити музејску грађу.

(4) Наведени простор мора имати обезбијеђене мјере заштите од провала, удара грома, пожара, влаге, сунчеве свјетлости, атмосферских утицаја, биолошких, хемијских и других узрочника који могу довести до пропадања музејске грађе.

Члан 6.

(1) Музејски простор треба да има обезбијеђене микроклиматске услове који подразумијевају оптималну релативну влажност и температуру ваздуха, као и обезбијеђене свјетлосне услове.

(2) Оптимална релативна влажност ваздуха треба да буде:

- 1) за слике од 45% до 55%,
- 2) за скулптуре од 50% до 60%,
- 3) за скулптуре од метала до 45%,
- 4) за папир од 45% до 55%,
- 5) за фотографију од 30% до 50%,
- 6) за текстил од 45% до 55%.

(3) Оптимална температура ваздуха треба да буде од 18 °C до 22 °C.

(4) У музејском простору не смије долазити до великих и наглих осцилација температуре и влажности ваздуха.

(5) Оптимални микроклиматски услови за заштиту музејске грађе постижу се кориштењем уређаја који:

- 1) служе за праћење и одржавање релативне влажности ваздуха и температуре (хигрометри, хигрографи, термометри, овлаживачи, одвлаживачи и сл.),
- 2) обезбјеђују вентилацију и филтрирање ваздуха,
- 3) обезбјеђују климатизацију простора, гријање и хлађење, у зависности од годишњег доба.

(6) Музејска грађа се, по правилу, чува у замраченом простору, заштићена од непосредног дјеловања сунчеве свјетлости и UV зрачења, уз обезбијеђено дифузно вјештачко освјетљење, јачине од 50 lux до 200 lux, у зависности од категорије материјала, тако да свјетлост пада под углом од 45° на музејску грађу.

Члан 7.

(1) Музејски депо је простор који има обезбијеђене оптималне услове за смјештај и чување музејске грађе, а прилагођен је и за рад са музејском грађом.

(2) Музејски депо је:

- 1) простор који је одвојен од осталих просторија,
- 2) снабђевен опремом, тако да пружа сигуран и прегледан смјештај и руковање музејском грађом, у зависности од врсте музејских предмета који се у њему чувају, као што су: регали, полице, ормари са отворима на бочним страницама ради сталног провјетравања, приручна средства и друга опрема,
- 3) сув и прозачан уз обезбијеђене оптималне микроклиматске улове.

Члан 8.

(1) Музејска установа или музеј у саставу треба да има обезбијеђен изложбени простор за музејску грађу која се излаже по нормативима и стандардима музејске дјелатности.

(2) У зависности од начина излагања, изложбени простор за музејску грађу дијели се на:

- 1) изложбени простор за сталне поставке и
- 2) изложбени простор за повремене поставке.

(3) Изложбени простор мора да одговара потребама за излагање музејске грађе, како по врсти, тако и по обиму музејске грађе.

Члан 9.

(1) Простор за излагање музејске грађе треба да је опремљен изложбеним витринама, које су израђене од стакла одговарајућих димензија, опремљене бравама, освјетљењем са UV филтерима и пратећим помагалима (граничници, подупирачи, подлошци за излагање, припадајући прибор).

(2) Музејска грађа која се излаже слободно у простору треба да буде опремљена одговарајућим оквирима и постаментима и заштићена од додира посјетилаца граничницима, а уколико слике висе на незаштићеним зидовима – дистанцерима.

(3) Музеј треба да у простору за излагање, због заштите од случајног или намјерног оштећења и хабања, обезбједи одговарајућу физичку заштиту, стални надзор и друге мјере заштите.

(4) Музејска грађа се може излагати само ако је прошла стручну обраду и заштиту.

(5) Фотографисање изложене музејске грађе уз употребу блица дозвољено је искључиво уз писмено одобрење.

(6) У простору за излагање музејске грађе обезбјеђује се релативна влажност ваздуха од 45% до 60%, стална температура од 18 °C до 22 °C, заштита од UV зрачења и дифузна вјештачка расвјета интензитета свјетлости од 50 lux до 200 lux у зависности од категорије материјала, осим ако није другачије предвиђено правилима конзерваторске струке.

(7) У простору за излагање музејске грађе не смије долазити до великих и наглих осцилација температуре и влажности ваздуха.

(8) У изложбеном простору музејска грађа не може се излагати уз изворе топлоте, испод и изнад водоводно-канализационих инсталација и инсталација за гријање.

Члан 10.

(1) Музејска установа или музеј у саставу дужан је да музејску грађу коју је преузео ради трајног или привременог чувања или излагања чува у безбједном стању.

(2) Под безбједним стањем подразумијева се чување грађе од оштећења, уништења и нестајања, до којих би могло доћи услед неправилног руковања, у току транспорта или током излагања, приликом рестаурације или конзервације, те у случају елементарних непогода.

Члан 11.

(1) Техничке мјере заштите музејске грађе у транспорту обезбјеђују се употребом одговарајућих намјенских сандука који се израђују од лаких, неутралних, незапаљивих материјала (алуминијума), у које се по потреби улаже средство за одржавање микроклиме (силика гел).

(2) Опрема из става 1. овог члана треба да има одговарајуће сигурносне браве.

(3) У унутрашњост сваког сандука улаже се списак садржаја.

(4) Преносна опрема и амбалажа треба да буду од стабилних и чврстих материјала (метал са инертним премазом, полиетилен, полипропилен, бескиселински картон), обложена сунђерастим полиетиленом, папирном ватом или неким другим меким материјалом да би се избјегао директан контакт између материјала и амбалаже.

(5) Транспорт музејског материјала и музејске документације обавља се у затвореним климатизованим возилима контејнерског типа.

Члан 12.

(1) Зграда музеја мора бити обезбијеђена системом техничке заштите, која ће осигурати заштиту зграде музеја, цјелокупног фондуса музејске грађе, као и запослених лица и посјетилаца.

(2) Систем техничке заштите подразумијева обезбјеђење противпожарне и противпровалне заштите, видео-надзор и контролу приступа згради музеја.

Члан 13.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о нормативима и стандардима о смјештају музејске грађе („Службени гласник Републике Српске“, број 57/19).

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 07.06/020-729/23
Датум: 4. априла 2023. године

МИНИСТАР
Жељка Стојичић